

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA
ZA LETO 2022

KATALOG VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA ZA LETO 2022

STROKOVNI ODBOR

Barbara Viki Šubic - direktorica Centra arhitekture Slovenije

Andrej Golčman - predsednik Krajevne skupnosti Radovljica

Ciril Globočnik - župan Občine Radovljica

doc. dr. Matej Blenkuš - dekan Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani

izr. prof. Uroš Lobnik - Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru

doc. Darja Matjašec - Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za krajinsko arhitekturo

STROKOVNA ŽIRIJA

Maj Juvanec, arhitekt, Delavnica d.o.o., Slovenija

Lena Krušec, arhitektka, Arhitektura Krušec, Slovenija

Hans Gangoly, arhitekt, Gangoly&Kristiner Architekten, Avstrija

Ana Tepina, krajinska arhitektka, Landstudio 015, Slovenija

PREDGOVOR

Barbara Viki Šubic

ZALOŽNIK

Center arhitekture Slovenije

UREDнице

Nives Čorak, Polona Filipič, Tina Gradišer, Barbara Viki Šubic

GRAFIČNI MATERIAL

Arhivi avtorjev

LEKTURA

Mojca Vilfan

OBLIKOVANJE

Tina Gradišer

TISK

Prepri d.o.o., Vizualne komunikacije

Radovljica, Ljubljana, 2022

Naklada 100 izvodov

® Center arhitekture Slovenije

4 Predgovor
Predlogi za izbor Vurnikove študentske nagrade za leto 2022

8 **Urška DIDOVIČ**
Avtorski esej: Prostorski kompromisi v korist družbi in okolju
9 Izbor projektov

12 **Elvis JERKIČ**
Avtorski esej: Čas za arhitekturo
13 Izbor projektov

16 **Ana JERMAN**
Avtorski esej: O čem razmišljam, ko razmišljam o smislu arhitekture
17 Izbor projektov

20 **David OBROVNIK**
Avtorski esej: Nazaj k vrtu
21 Izbor projektov

24 **Tilen TAMŠE**
Avtorski esej: Krajinska arhitektura skozi moje oči
25 Izbor projektov

28 **Sinja TEKAVEC**
Avtorski esej: Spomin ali opomin
29 Izbor projektov

31 **Rožle TOŠ**
Avtorski esej: In memoriam: Rakušev mlin
32 Izbor projektov

PETA VURNIKOVA NAGRADA – PRIHODNOST, KI JI SLEDI PRETEKLOST

Vurnikova študentska nagrada, ki jo letos podeljujemo petič, je bila kot priznanje za perspektivnega študenta arhitekture ustanovljena leta 2018 na pobudo **Centra arhitekture Slovenije** ob stoletnici ustanovitve Oddelka za arhitekturo na Tehniški fakulteti v Ljubljani, za katerega je bil zaslužen tudi arhitekt Ivan Vurnik (1884–1971). Nagrada, ki jo idejno in finančno podpirajo **Krajevna skupnost Radovljica, Občina Radovljica, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani in Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru**, je častna in finančna.

Tudi letos bo podeljena ena nagrada ter dve priznanji za celotni prijavljeni študijski opus študentom arhitekture 4. in 5. letnika enovitega magistrskega študija druge stopnje Arhitektura, študentom drugostopenjskega magistrskega študija Urbanizem in študentom magistrskega študijskega programa 2. stopnje Arhitektura Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru. V letošnjem letu smo med podpornike nagrade dodali tudi **Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, Oddelek za krajinsko arhitekturo**. Tako so k oddaji predlogov vabljeni tudi študentje **Oddelka za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani**. Od lanskega leta žirijo nagrade sestavljajo štirje člani, dva arhitekta, en krajinski arhitekt in član žirije iz tujine, ki je lahko arhitekt ali krajinski arhitekt.

Prijava za nagrado je obsegala osebno mapo z izbranimi projekti ter esej o arhitekturi in/ali urbanizmu. Prva nagrada v vrednosti 1500 EUR (neto) je namenjena študijskemu potovanju, dobitnik pa bo na naslednjih Vurnikovih dnevih, 1. junija 2023, na slavnostni podelitvi pripravil tudi predavanje o potovanju ter njegovem vplivu na razmišljanje in delo na strokovnem področju. Letos je predavanje pripravila lanskoletna dobitnica Vurnikove študentske nagrade Filipa Valenčič. Dobitnikoma dveh častnih priznanj, ki bosta nagrajena s 300 EUR (neto), denarja ni treba porabiti namensko.

Letos smo prejeli sedem nominacij, ki jih je pregledala strokovna žirija. Žirijo so sestavljali:

- _Maj Juvanec, arhitekt, Delavnica d.o.o. (Slovenija)
- _Lena Krušec, arhitektka, Arhitektura Krušec (Slovenija)
- _Hans Gangoly, arhitekt, Gangoly&Kristiner Architekten (Avstrija)
- _Ana Tepina, krajinska arhitektka, Landstudio 015 (Slovenija)

Strokovna žirija je nagrajence izbrala glede na kriterije kakovosti, edinstvenosti, inovativnosti izbranih predstavljenih projektov in vsebino eseja ter razbranega doprinosa k razmisleku o arhitekturi in urbanizmu.

Podelitev Vurnikove študentske nagrade in dveh priznanj, ki vedno poteka na Vurnikov rojstni dan, letos v **sredo, 1. junija 2022**, je v Baročni dvorani Radovljiške graščine, pred dvorano je pripravljena tudi razstava vseh prijavljenih del.

Veseli nas, da lahko nagrajence za nagrado arhitekta Ivana Vurnika razglasimo v njegovem rojstnem mestu Radovljica. Z nagrado dajemo priznanja mladim in jih podpiramo na njihovi zaenkrat še študijsko-strokovni poti.

V duhu druženja in povezovanja vas vabimo, da se srečamo ob letu osorej.

Barbara Viki Šubic, Center arhitekture Slovenije

PREDLOGI ZA IZBOR
VURNIKOVE ŠTUDENTSKE NAGRADE ZA LETO 2022

Odlomek avtorskega eseja: Prostorski kompromisi v korist družbi in okolju

Avtorica: **Urška DIDOVIČ**

Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za krajinsko arhitekturo

Rast prebivalstva in priseljevanja v mesta nas je pripeljala do lokalno specifičnih situacij v mestih. Na račun rasti mesta se sklepa prostorske kompromise.

Arhitekti, urbanisti in krajinski arhitekti vztrajno poudarjamo, da je prostor omejena dobrina. Ta računica se mnogim zdi povsem enostavna, a ne gre za enostavna nadomestila med seboj enakovrednih prostorskih členov. Degradirani ali že pozidani prostor nikakor ne more biti obravnavan z enako vrednostjo kot zelene površine z gosto podrastjo in odraslimi drevesi, morebiti tudi s stalno prisotnimi rokami, ki jih vzdržujejo in čistijo. Med najbolj delikatnimi so tako zelene površine, a se tudi vrednost teh močno razlikuje. Poznavanje in prepoznanje teh vrednosti v mestnem prostoru za zmago v kompromisih proti neustrezno načrtovanim gradnjam na slovenskih tleh ni dovolj. Zaradi majhnosti naših naselij, ki se jih težko opredeli kot mesta, ugodnih geografskih razmer in podnebja ter bližine robnih zelenih površin v neposredni hodljivi bližini nas veliko laikov, s katerimi se mladi strokovnjaki na začetku poti srečujemo, prepričuje, da jih pač v mestih res ne potrebujemo.

Ta računica je zanje opravičljiva, saj je drevo po njihovem mnenju nadomestljivo, njihov čas pa ne. Način življenja današnje družbe je zato skrb vzbujajoč in pretresljiv odgovor na politične razmere v državi.

Odgovor, zakaj zelenim površinam ne moremo nadeti pomembnejše vrednosti, je strašljiv ravno zato, ker je kompleksen in v veliki večini odvisen od svetovnega vladarja – denarja, kapital pa danes še ni spoznal, da so drevesa in zelene površine kvaliteta v prostoru. Koristi zelenih površin niso prijemljive, zato je tudi dialog z odločevalci, ki niso iz stroke, težak.

Nekatere države po svetu se s problemom intenzivno že soočajo, drevesa prepoznavajo kot dragoceno premoženje in ustanavljajo različne odbore za zelene površine.

Evropska mesta na ta račun, predvsem po prepoznani višji vrednosti bližine do teh površin v času pandemije, s sodelovanjem in upoštevanjem stroke že pristopajo k reševanju problema skozi pripravo strateških načrtov in konkretnih predlogov ukrepov za prilagajanje mest na podnebne spremembe in okrevanje po pandemiji, kjer v središče postavljajo kakovostne zelene površine.

Mesta se skozi zgodovino in še danes ves čas spreminjajo, na odločevalcih pa sloni odločitev, v katero želimo iti.

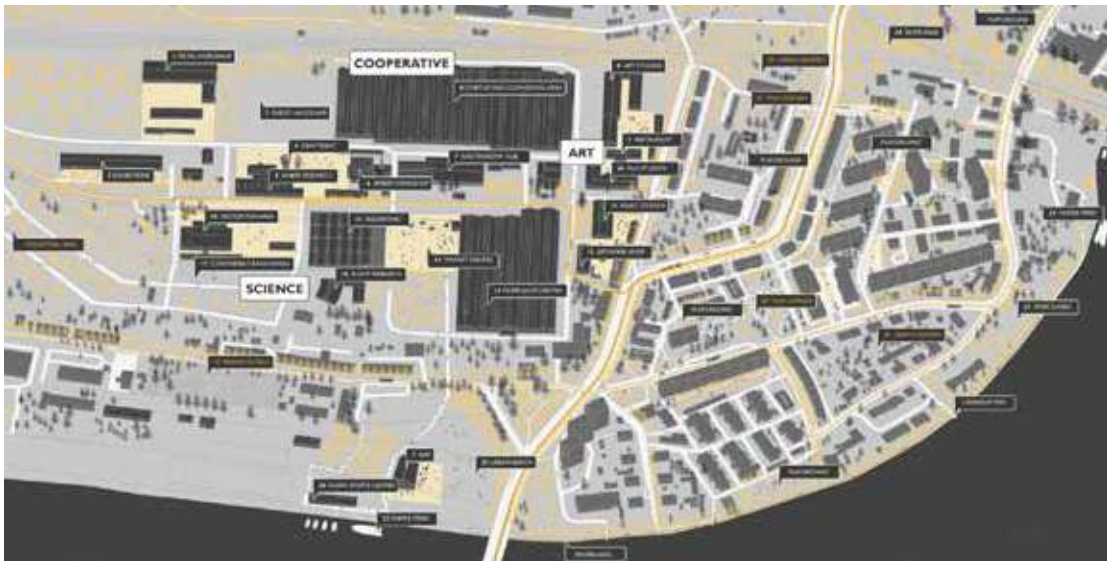
POLIRANJE JANTARJA: PRISTANIŠKI OTOK PRIHODNOSTI

Avtorica: **Urška DIDOVIČ**

z Zalo Dimc, Klaro Korenčan in Mišo Kranjc

mentorja: doc. Darja Matjašec in asist. Nejc Florjanc

Projekt se osredotoča na lokalno krajino in trajnostne izzive, s katerimi se sooča mesto, cilj naloge pa je temeljil na spreminjanju mestne krajine z umetnostjo. Natečajno območje je bil pristaniški otok v Gdansk, ki ga sestavlja palimpsest zgodovinskih slojev, dejavnosti in zgodovinskih obeležij. Z novoustanovljenim umetniškim, znanstvenim in zadružnim centrom AMBER na območju železniške remize in popravilnic vlakovnih kompozicij se na otoku pojavljajo nova delovna mesta in priložnosti, s trajnostnim, pogostim in zanesljivim javnim potniškim prometom pa postane pristaniški otok dostopnejši tudi za prebivalce Gdanska.

MOBI: POVEZOVANJE MOBILNOSTI IN KULTURE

Avtorica: **Urška DIDOVIČ**

z Zalo Dimc, Davidom Klepejem, Barbaro Kostanjšek in Klaro Korenčan

Predlagana rešitev je zasnovana skozi izdelano mobilno aplikacijo MoBi, ki bi za Mestno občino Maribor povezovala mobilnost s kulturnim dogajanjem v mestu, združevala načrtovanje uporabnikove poti z vsemi oblikami mobilnosti in njegovo interakcijo z mestom. S prejetimi informacijami bi lahko občina hitreje in bolj usmerjeno reševala mobilnostne težave prebivalcev in obiskovalcev mesta.

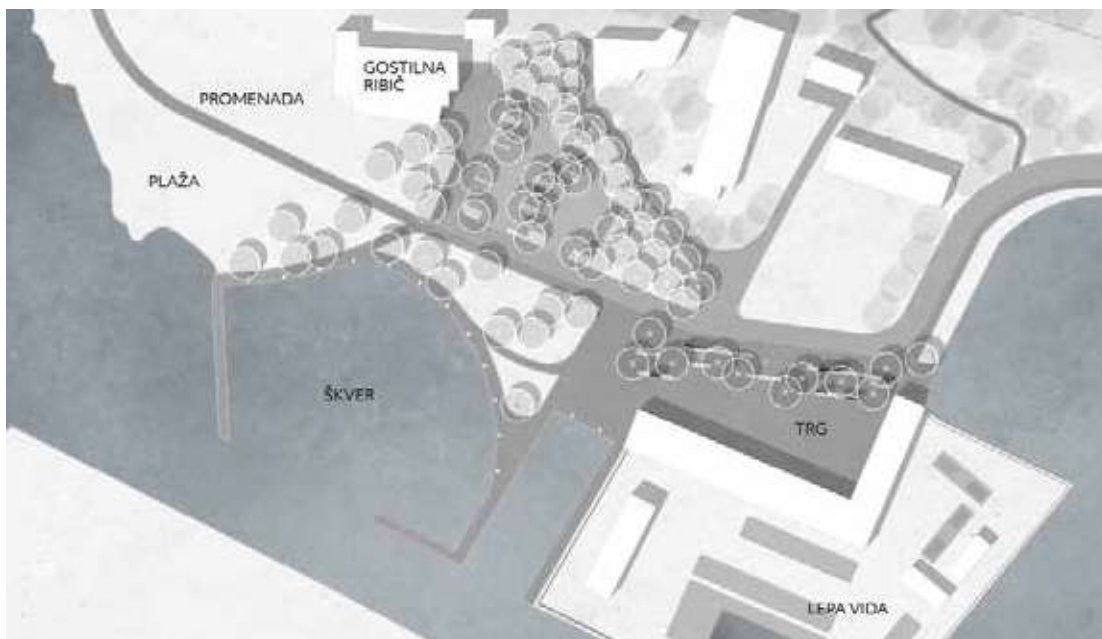
SEČOVELJSKE SOLINE: TURISTIČNA POT PO MORJU IN OBALI

Avtorica: **Urška DIDOVIČ**

z Zalo Dimc, Katarino Končina in Timotejo Mejaš

mentorji: doc. Darja Matjašec, izr. prof. Tatjana Capuder Vidmar in asist. Nejc Florjanc

Predlagana rešitev obsega načrtovano turistično vodno pot v Krajinskem parku Sečoveljske soline, kjer obiskovalce z ladjico vodimo do postaj oziroma vstopnih točk v soline. Rešitev na ožjem območju obuja zarisane meje in prestavi dejavnost resorta Lepe Vide ven iz območja krajinskega parka Sečoveljskih solin, na novo območje s Škverom in urejenim trgom, obstoječa lokacija pa se sanira in ohranja kot preostali krajinski park.

Odlomek avtorskega eseja: Čas za arhitekturo

Avtor: **Elvis JERKIČ**

Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Če me vprašaš, ali obstaja ura v dnevu, ko ne razmišljam o arhitekturi, bi rekel, da ne. Tudi če trenutna aktivnost ni neposredno povezana z arhitekturnim delom, je misel vedno blizu. Včasih je misel dobesedna, ko na primer vstopiš v prijateljev dom in vidiš, kako je razporedil pohištvo in kako bi ga prerazporedil, ali na prehodu vidiš žerjav, ki gradi novo stavbo, o kateri imaš veliko povedati. Drugič je ta misel posredna, ko na deževen dan poiščeš zatočišče pod nadstreškom ali pa moraš do trgovine po daljši poti, ker ni mostu čez reko na pravem mestu. Z izobraževanjem v arhitekturi se tvoji čuti na tem področju izostrijo. Ko arhitektura postane tudi tvoja poklicna usmeritev, naostrena pozornost do okolja vodi do nenehne misli. Vsa ta izkustva vplivajo na razmišljanje in delovanje v okviru izobraževanja in kasneje v praksi.

Vrednota arhitektovega dela je opredeljena s produktom, ki ga izdelata, namesto da bi bila vrednota znanje, ki je za nastanek produkta potrebno. To vpliva na samo delo, tako da je vloženi čas osredotočen na končni produkt, saj tisto, kar ni vidno v risbah, nima vrednosti. Arhitektovo miselno delo je ločeno od njegovega praktičnega dela. Arhitekturna praksa se tako oddaljuje od arhitekturne teorije. Tako vrednotenje onemogoča globlje raziskovanje problematik v okviru biroja. Raziskovanje postane obstranska dejavnost, ki se izvaja na škodo biroja ali pa je omejena na delo v okviru fakultet in drugih inštitutov. In tako davkoplačevalec subvencionira produkcijo idej, ki nato dobiček prinesejo investitorju. Vrednotenje arhitekta preko produkta vodi do slabših projektov, za katere ni bilo namenjeno dovolj časa, ali pa v dolge delovnike, ki zanemarijo prosti čas. Z vrednotenjem arhitektovega časa preko produkta namesto znanja je lahko arhitekt na trgu konkurenčen le še z nižjo ceno.

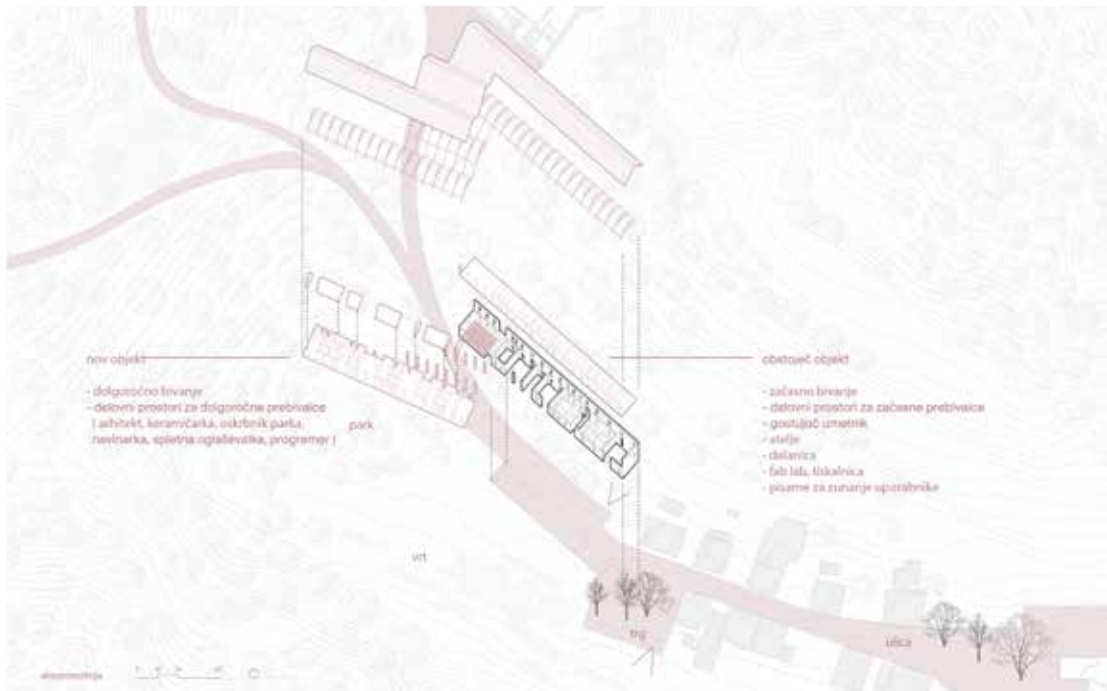
Če se na trgu arhitektov čas vrednoti preko dokumentacije, ki jo izdelata, in je plačilo arhitekta kvečjemu omejeno na zgornji ravni, je treba premisliti razmerje med projektiranjem in snovanjem arhitekture. Tu ima arhitekt moč, da opredeli, kaj je delo v arhitekturi. Ali je to samo oblikovanje in produkcija risb ali pa je arhitektovo znanje ključno za prepoznavanje in reševanje problematik v prostoru? Delo znotraj omejenih časovnih in denarnih sredstev ne pomeni omejenega rezultata, pomeni le, da je treba način dela premisliti v odnosu do potreb in želja. Premisliti je treba, koliko časa se nameni čemu, in temu prilagoditi način dela.

PRISTAVA

Avtor: **ELVIS JERKIČ**

mentorji: prof. Maruša Zorec, doc. Uroš Rustja, teh. sod. Tadej Bolta in teh. sod. Andraž Keršič

Pristava je gospodarski objekt, zgrajen za potrebe gradu, definira jo njena odvisnost. Ta zanimiva lastnost se je s propadanjem gradu izgubila. V pristavo se vrača gospodarski program, ki je na podeželju močno povezan z bivanjem. V njej najdejo mesto skupine, ki se izobražujejo ali poučujejo v gradu, umetniki, ki razstavljajo v grajskem parku, in ljudje, ki si želijo ostati, se vrniti ali se preseliti na podeželje. Za prebivalce pristave delo ni le zaslužek, ampak pomemben del življenja, ki ga delo dopolnjuje.

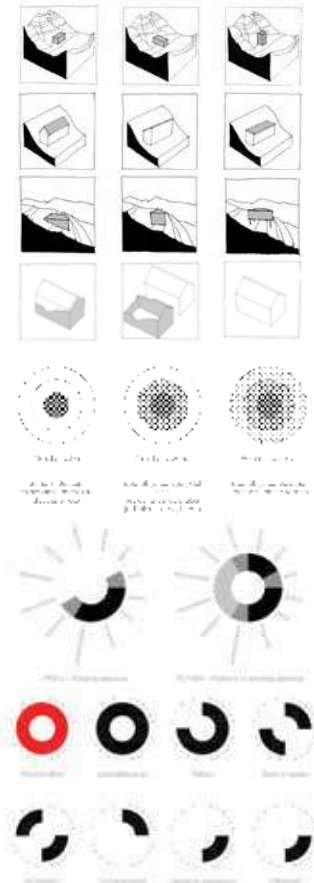
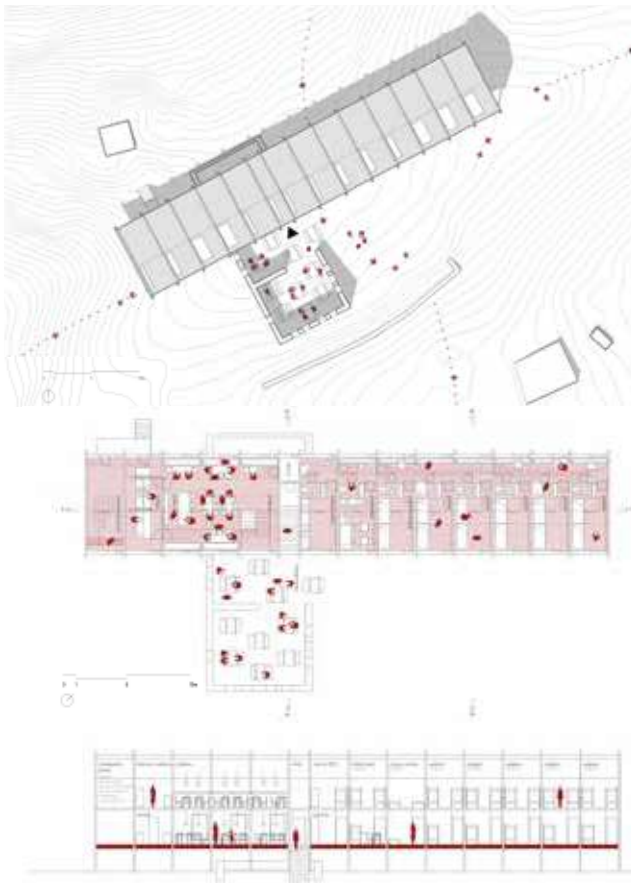
KOCBEKOV DOM NA KOROŠICI

Avtor: **Elvis JERKIČ**

z Adamom Breznikom, Anjo Jezernik Knaus, Dejo Dukić, Karlo Ritoša, Laro Sedar, Petrom Vukovičem, Petro Lukovac, Polono Klinar, Nalom Žmavcem in Nušo Maver

mentorji: prof. dr. Matej Blenkuš, izr. prof. dr. Tomaž Krušec, doc. Rok Žnidaršič, prof. dr. Otmar Kugovnik, izr. prof. dr. Tadej Debevec in viš. znan. sod. dr. Kristijan Brecl

V sklopu programa Po kreativni poti do znanja, ki podpira sodelovanje med različnimi fakultetami in s strokovnjaki iz gospodarstva, sem sodeloval pri projektu za nov Kocbekov dom, potem ko je stara planinska kočica pogorela. Preko analiz sodobnih planinskih koč, potreb uporabe in tehnoloških rešitev so bile ustvarjene tri variante, ki se na različne načine spopadajo z zahtevami takih objektov. To so odnos do terena, gradnja, ogrevanje, osončenost in fleksibilna uporaba.

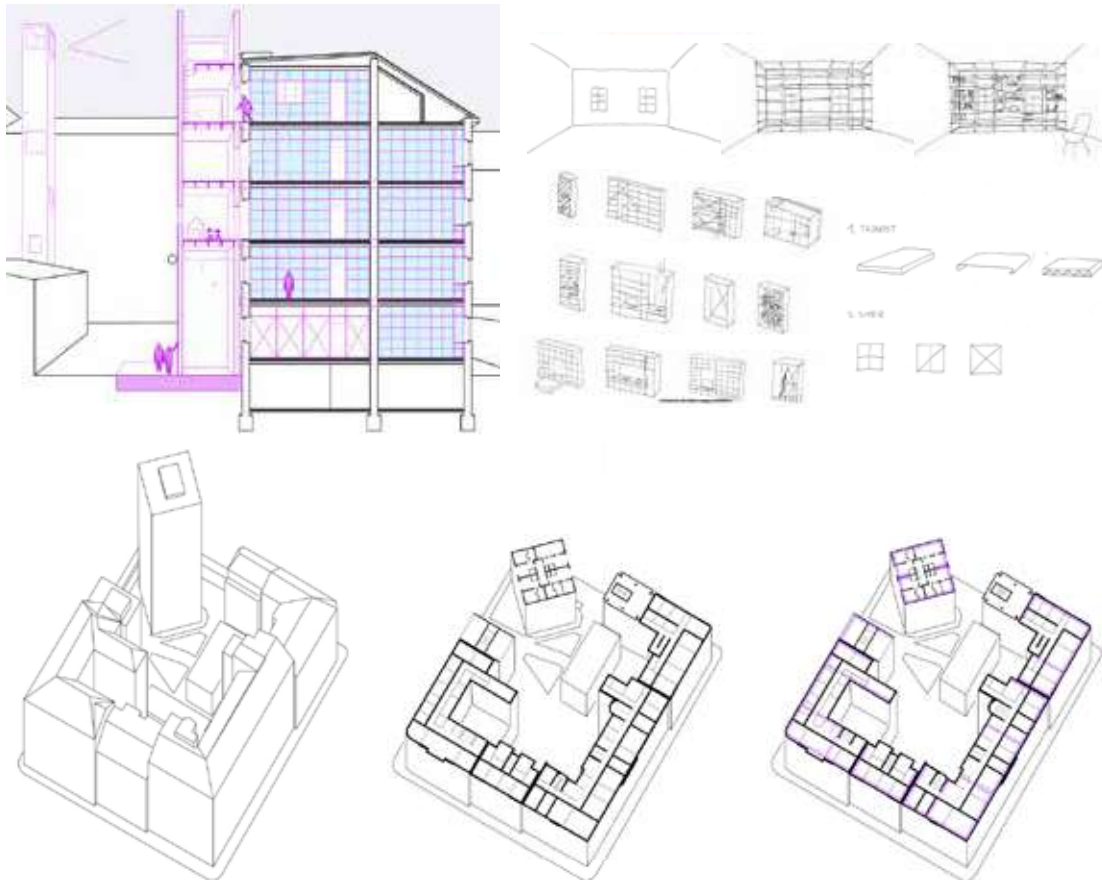

WHAT IF?

Avtor: **Elvis JERKIČ**

mentorji: Hrvoje Njirić, Tadej Glažar in asist. Jure Henigsman

V starem mestnem jedru stavbe oblikujejo javni prostor in so del kulturne dediščine, zato rešitve, ki v to posegajo, niso sprejemljive. Rešitev se ponudi v obliki protipotresnega pohištva. Pohištvo, ki je del vsakega bivalnega prostora, že vsebuje konstrukcijske principe. Ti principi se potencirajo, pohištvo pa razširi, da trdnost prenese tudi na stavbo. Tako se z minimalnimi posegi, ki pohištvo povežejo med prostori in nadstropji, utrdi stavbo brez vidnih posegov na zunanosti.

Odlomek avtorskega eseja: O čem razmišljam, ko razmišljam o smislu arhitekture

Avtorica: **Ana JERMAN**

Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Pravica do mesta je nekaj, kar si enakovredno lastimo vsi prebivalci, ne glede na naš izvor, poreklo, politično usmerjenost, starost, status ali državljanstvo. Ne glede na našo raznolikost nam mesto in njegovi prostori vsem na enak način pripadajo. »Zaradi mest smo, kakršni smo, naši prostori so taki, kakršne naredimo.«¹

Bistvo arhitekture je skrb za prostor in ustvarjanje kvalitetnega bivalnega okolja za ljudi. Če je arhitektura dovršena in lepa, ljudje pa je ne sprejemajo, svoje naloge ni izpolnila. Arhitektura mora vedno znova prepoznati problem in se nanj odzvati. Postati mora ključno orodje pri vključevanju vseh ljudi na enak način in zmanjšanju družbenih razlik. Zdi se, da je arhitektura danes prepogosto v službi kapitala, zaprta vase in nerazumljiva preprostemu človeku. Prostori mest pa se privatizirajo, postajajo vse bolj tržni in nedostopni.

Mesta imajo potencial, ki lahko pomaga graditi družbeno-socialno okolje in nadgrajevati prostorsko identiteto. So zanimiv fenomen, ki bi moral vzpostavljati raznolikosti prostorov, načinov rabe in omogočati raznolikost uporabnikov. Mesto je lahko prostor za vse – stare, mlade, priseljence, osebe s posebnimi potrebami, brezdomce, »drugačne«. Za razliko od prostora vasi, ki se težje prilagaja spremembam, bi v mestu vsak človek moral najti prostor zase. Prostori mesta ne izpolnjujejo le svoje utilitarne vloge, ampak skupaj z nam lastnimi prostori postanejo nekaj več, kraj identitete.

Tako v merilu arhitekture kot merilu mesta bi se arhitektura morala na novo definirati, ustvarjati prostore skupnosti, vzpostavljati raznolikost programov in tipologij, omogočati različne scenarije uporabe, se prilagajati časovnim in družbenim spremembam. Na ta način bi mesta velikodušno sprejemala vse svoje prebivalce, jih povabila, da jih soustvarjajo in naredijo bolj vključujoča. Z ustvarjanjem prostorov, ki so skupni, empatični in netržni, naj arhitektura stopi v ozadje in postane okvir življenja uporabnikov. Kako bomo skupaj živeli in sobivali v prihodnosti, naj postane eno bistvenih vprašanj arhitekture. Še vedno verjamem, da je arhitektura lahko spodbujevalec dobrega. Razvija prostor, ki povezuje in osmišlja bivanje na tem planetu.

Delovati kot arhitekt danes ni najlažja naloga. Arhitekt ni le služabnik, ampak se mora boriti za nekaj, v kar verjame, v nekaj, s čimer lahko spremeni svet. Ne more ga rešiti v celoti, a če nekemu omogoči vsaj nekoliko boljše izkušnjo bivanja in če pri tem gleda še na prostor in okolje, je naredil že zelo veliko.

¹ Labbe, Mickael (2021). Zavzemimo prostor - Proti arhitekturi prezira. Ljubljana: Založba Krtina

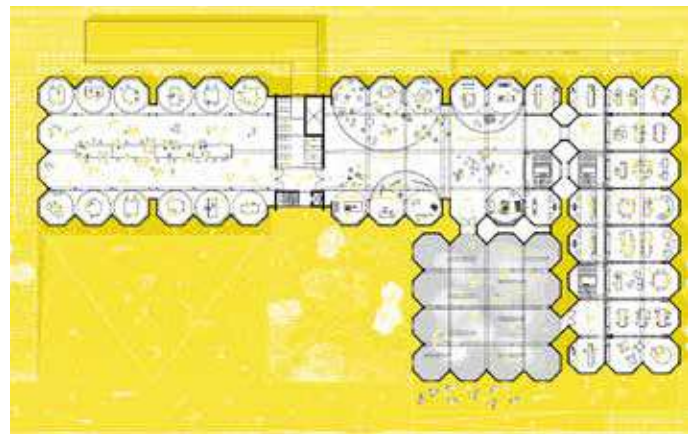
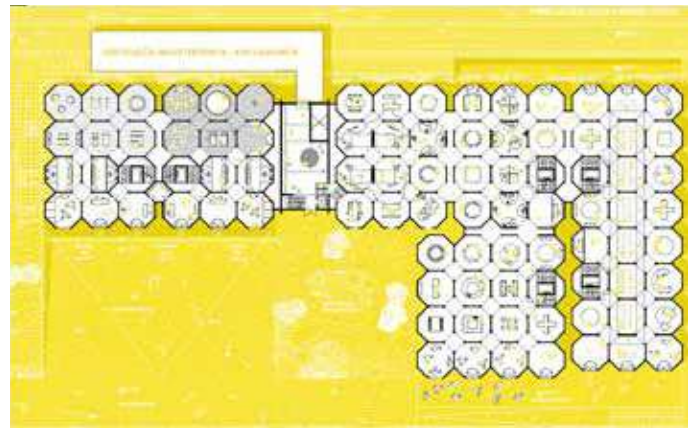
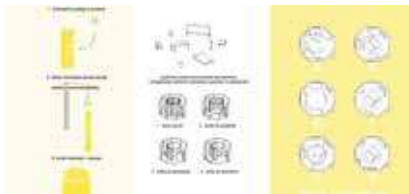
DIŠI PO MESTU

Avtorica: **Ana JERMAN**

z Marijo Plavčak in Žanom Krivcem

mentorji: prof. Vasa J. Perović, asist. Anja Vidic in asist. Jure Grohar

Obstoječi silos Žita, ki je že deset let brez svoje primarne funkcije in obsojen na rušitev, smo prepoznali kot neizkoriščen potencial industrijske dediščine BTC. Silos deluje kot statična lupina, sestavljena iz več celic. Severni del silosa postane študentski lok, ki napaja kulinarično akademijo, južni del pa naseljujejo različna stanovanja z dvema, štirimi ali šestimi enotami, ki vzpostavljajo raznolikost uporabnikov. Silos se s poglobljeno klančino in manjšimi trgi odpira na velik osrednji medprostor in tako poveže z velodromom, stolpom in širšim območjem Žita.

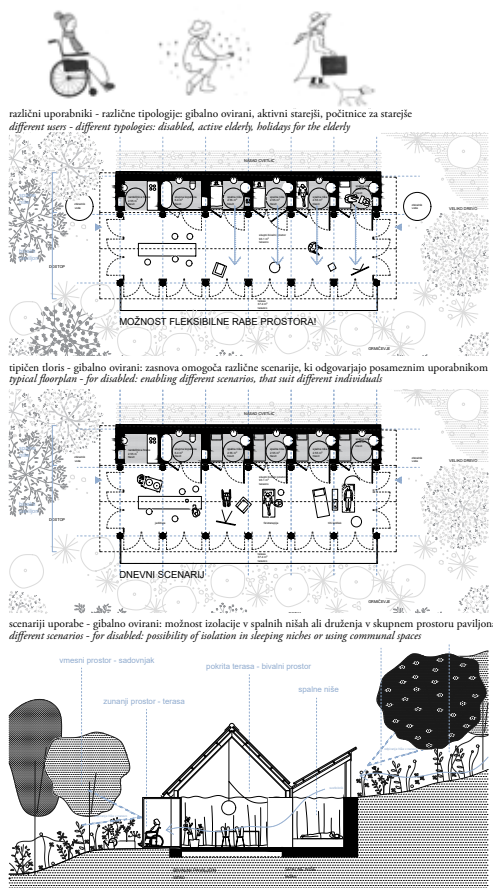

DALEČ JE ZA NAJU POMLAD

Avtorica: Ana JERMAN

mentorji: prof. Vasa J. Perović, asist. Anja Vidic in asist. Jure Grohar

S prenovo nekdanje Taverne in poselitvijo pripadajočega sadovnjaka se prostor oživlja in spreminja v kolaž aktivnosti in preplet generacij, postaja prostor bivanja, srečevanja in druženja, okolje prenosa tradicije in znanja. Taverna postane z ohranitvijo najstarejših delov »ruševina zidov«, ki ohranja duh in spomin starih časov. Na severni strani se ji dodaja lahek volumen – streho, ki postane pokrit javni prostor novega trga pred njo. Novi volumni v sadovnjaku so zasnovani kot paviljoni, s svojo zasnovo sledijo morfologiji terena in razvijajo tipologije obstoječih kmetij.

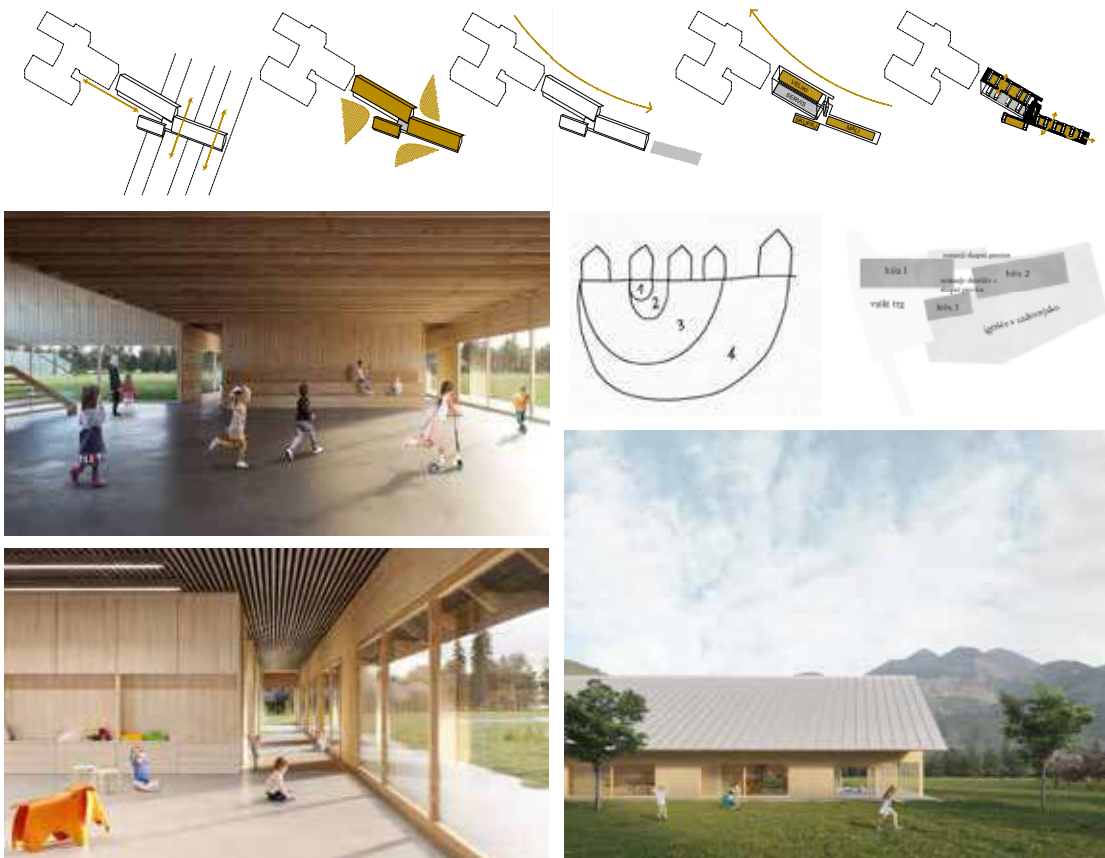

IZ MALEGA RASTE VELIKO: VRTEC V BOHINJU

Avtorica: **Ana JERMAN**

z Janjo Šušnjar, Sofio Romero Guerra - Nozaleda, Miguelom Sotosem Fernándezom-Zúñigo,
Marušo Zorec, Luko Javornikom

Vsak mali korak na doživljajski poti otroka predstavlja novo srečanje. Širši prostor (četudi je to le dvorišče) mu omogoča srečanja z ostalimi bitji. Omogoča mu nove izbire in soudeležence v igri. Spoprijatelji se z deževniki, gosenicami in metulji, starejšimi sorojenci, sosedovimi vrstniki in maminimi prijateljicami. Iz prvega dvorišča stopi na drugo, odide za hišo do vaškega trga, se ozre prek polj in vzdigne pogled proti zasneženim goram. Srečanja mu omogočijo širjenje obzorij.

Odlomek avtorskega eseja: Nazaj k vrtu

Avtor: **David OBROVNIK**

Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Univerza v Mariboru

Sanjam. Sanjam o prostoru, ki je slika enega najbolj izrazitih spominov mojega otroštva. Gre za slikovit, barven, živahen in idiličen prostor, ki ga opišem kot vrt moje stare mame. Intenzivnost spomina na prostor, ki že več kot desetletje več ne obstaja, je še vedno tako močna, da bi vrt brez težav izrisal. Gre za majhen, a do vsakega kotička izkoriščen prostor na strmem pobočju ob stari kamniti hiši, zavarovan z nizko kovinsko ograjo. Teren pobočja se je odpiral in strmo spuščal proti jugu, na severu pa počasi prehajal v slikovit in prostran gozd.

Vrt stare mame je prostor, ki zame predstavlja to, kar za vernike predstavlja Eden. Prostor, ki buri mojo domišljijo, in prostor, ki se je v moje misli zapečatil kot ideologija, ki jo vedno znova in podzavestno iščem. Kje je ta vrt in kje sem jaz v njem? Ne glede na to, kje sem v različnih stopnjah svojega obstoja živel – bodisi v domači hiši v času šolanja, študentskem domu v času študija ali pa v praškem stanovanju, kjer živim trenutno – je ta vrt, tako duhovno kot fizično, potoval z mano. Vedno znova sem, največkrat v lončkih na okenski polici, ustvaril svoj prostor, vrt ali Eden, ki je bolj kot estetski učinek ali vir samozadostnosti najverjetneje deloval kot spomin na to, od kod prihajam.

V obdobju planeta, ki smo ga poimenovali antropocen, kjer ima človek (anthropo-) na nek način prevlado nad sedanjo (-cene) razvojno stopnjo planeta in posledično narave, smo vsi enakopravno odgovorni za trenutno nepovratno in katastrofalno stanje, v katerem se je znašel.

O vlogi vrta se še posebej sprašujemo v zadnjih letih zaradi krize, ki jo je prinesel covid-19. Majhen košček prostora, ki ga človek ustvari po svoji viziji Edna, je za marsikoga postala edina možnost izhoda in svobode. Vrt se je izkazal kot prostor tolažbe, v katerem so ljudje iskali samozadostnost, udobje, predvsem pa upanje. In upanje, v težkih časih, ko vprašanje o vrtovih postaja bolj aktualno iz dneva v dan, iščemo nenehno.

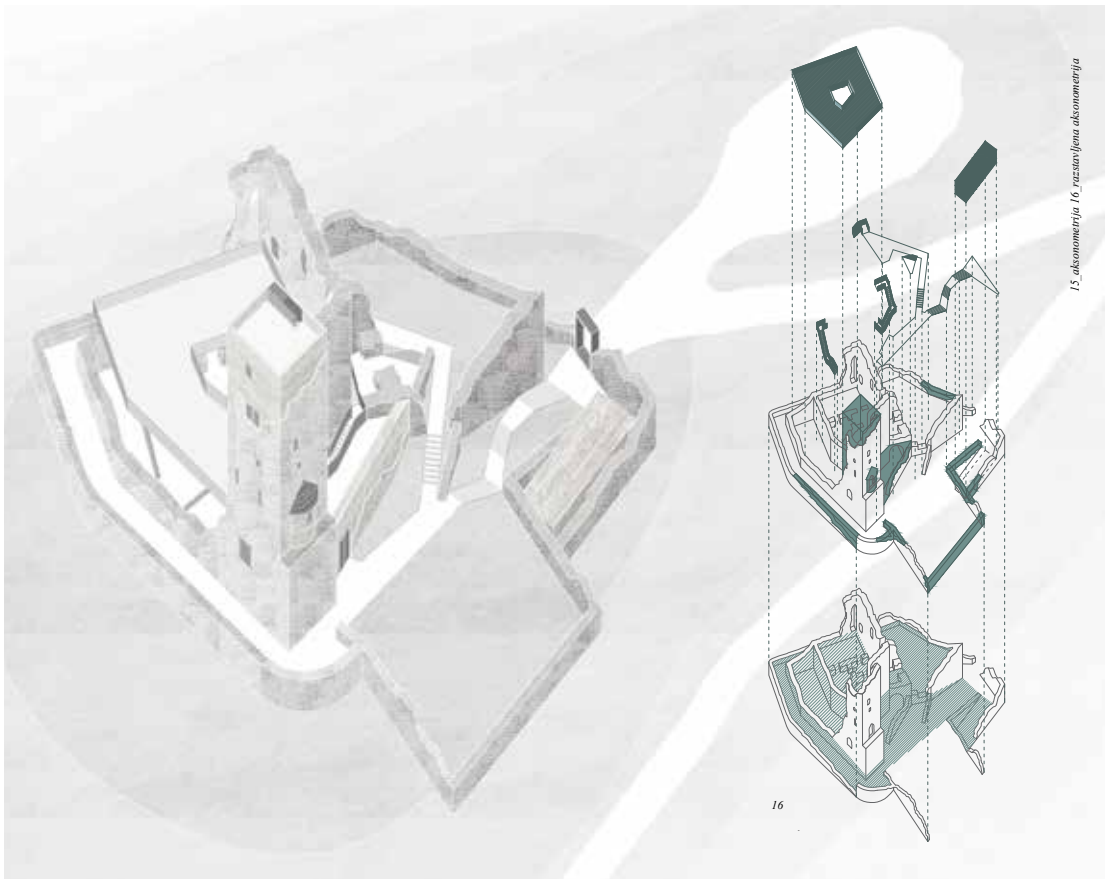
Sanjam. Sanjam o arhitekturi, v kateri vrt postane njena enakopravna polovica, kjer ima vsak privilegij odraščati v vrtu moje stare mame. Kjer vsak ustvari svoj Eden in kjer ta postane prostor vseh. Sanjam o barvitnem naravnem okolju, kjer se človeštvo zaveda edinstvenosti in minljivosti obstoja Zemlje in kjer preko rastlin srečujejo lepoto in udobje. Sanjam o prostoru, kjer obstaja upanje.

GRAD LINDEK

Avtor: **David OBROVNIK**

mentor: izr. prof. dr. Igor Sapač

Razvaline gradu Lindek, pozabljene že vrsto let, samevajo vrh kopastega hriba nad Savinjsko dolino, obsojene na propad. Počasi, a vztrajno se brišejo sledovi nekdanje srednjeveške grajske arhitekture. Tu se pojavi vprašanje odnosa človeka do pomembnih dokazov človeške zgodovine in nenadomestljivih kulturnih ostalin naše civilizacije. Kot odgovor se preko oblikovanja arheološkega parka ponudi aktivna zaščita ruševin. Koncept prenove predvideva povezavo pozabljenih delov gradu v sklenjeno celoto.

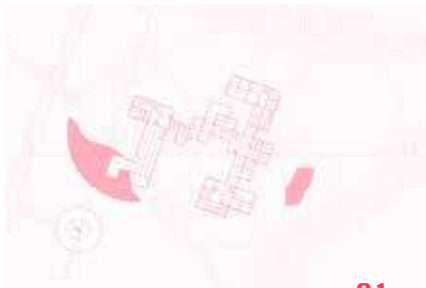
NOETOVA BARKA

Avtor: **David OBROVNIK**

s Katarino Kobale in Kajo Likar

mentorja: doc. Nande Korpnik in asist. dr. Marko Jaušovec

Noetova barka je multikupola, sestavljena iz lahke palične konstrukcije in ETFE-prozorne membrane, ki zagotavlja vzpostavitev izbrane klime in podnebja v notranjosti. Sestavljajo jo trije podnebni biomi – tropski, savanski in sredozemski. Znotraj kupol je v obliki kapsulnih stolpičev vstavljen inštitut s hostlom, ki sprejema raziskovalce in inženjere. Laboratoriji in raziskovalni center so vkopani v kletnih prostorih.

- 01

00

01

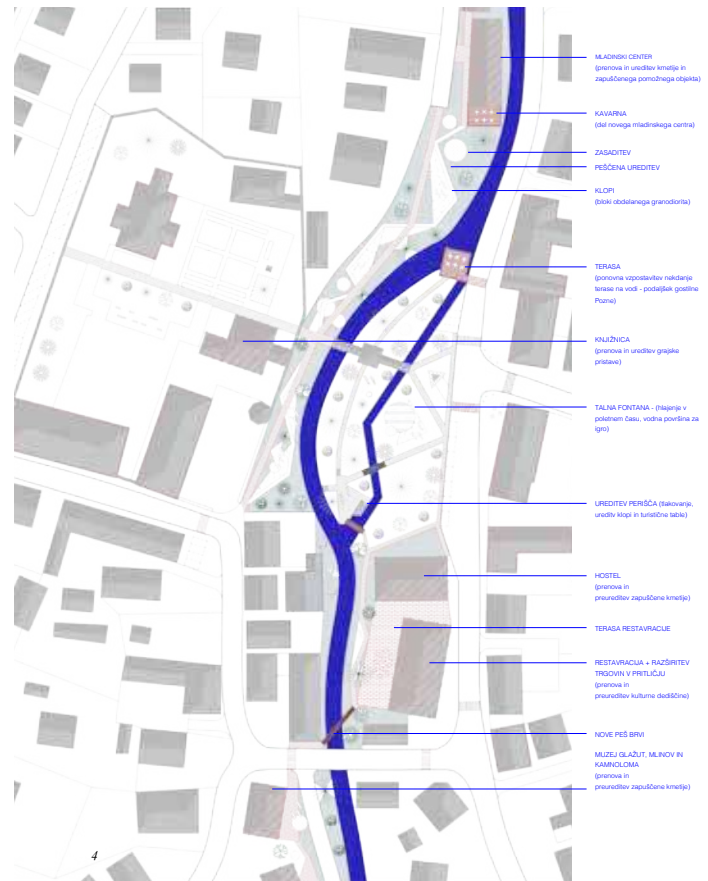
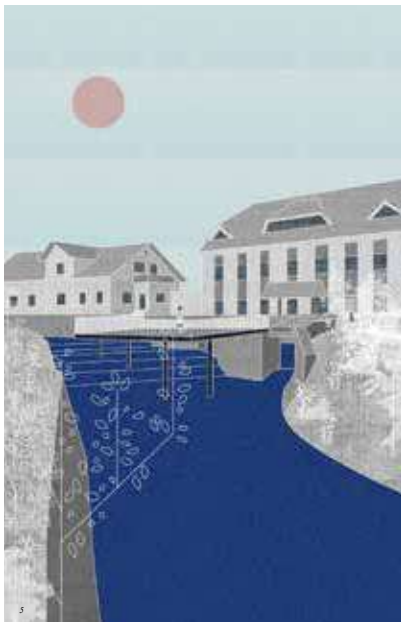

UUO

Avtor: **David OBROVNIK**

mentor: pred. Aleksander Saša Ostan

Projekt UUO se ukvarja z urbanističnimi vprašanji pohorskega naselja Oplotnica in njegovega širšega zaledja. Predlaga vzpostavitev nove rekreacijske poti po trasi nekdanje ozkotirne železnice preko središča naselja in Oplotniškega vintgarja do kamnoloma granodiorita in čizlakita v Cezlaku, ki bi obudila lokalni turizem. Projekt se osredotoča na območje ob starem grajskem parku, ki ga danes prebode enosmerna cesta.

Odlomek avtorskega eseja: Krajinska arhitektura skozi moje oči

Avtor: **Tilen TAMŠE**

Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za krajinsko arhitekturo

Uživanje na nepokošenih majskih travnikih, sprehajanje v starem mogočnem gozdu, v katerem se sliši na tisoče pravljličnih glasov, od šelestenja listja, žuborenja potoka, petja ptic in tuljenja vetra, me vrne v prečudovite spomine na moje otroške počitniške dni, kakršnih današnji otroci skoraj ne poznajo več. Misel na to, da bi v prihodnosti lahko izgubili pristen stik z naravo in z vsemi procesi, ki se dogajajo v njej, me bega in mi ne pusti nehati upati, da se bo stanje na področju urejanja prostora v Sloveniji in širše sunkovito premaknilo v trajnejšo smer.

Krajinska arhitektura kot stroka ima potencial za reševanje tako majhnih kot velikih prostorskih problemov. Ukvarjamo se z načrtovanjem rabe prostora in oblikovanjem odprtega prostora z namenom doseči visoko kvaliteto bivanja v krajini. Posledično se izboljša zadovoljstvo ljudi, privlačnost za obiskovalce in investitorje, kar nenazadnje vpliva tudi na razvoj gospodarstva.

Človeštvo bi se moralo zavedati, da je naš prostor omejen in da še tako odmaknjen prostor na Zemlji občuti naše posledice. Človek se danes obnaša, kot da se ves čas bori z naravo. Poseljujemo poplavne ravnice, gradimo vikende na izpostavljenih območjih, ceste povsod, kjer mislimo, da so potrebne, in potem temu prilagajamo tehnične ukrepe, kot so regulacije vodotokov, stabiliziranje brežin, protivetrne zaščite. Vse lepo in prav, a se premalokrat vprašamo, če vse to zares potrebujemo. Bo čez par let zmanjkalo prostora za zelene površine?

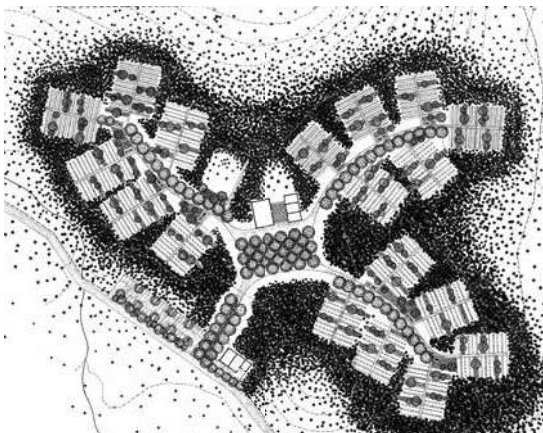
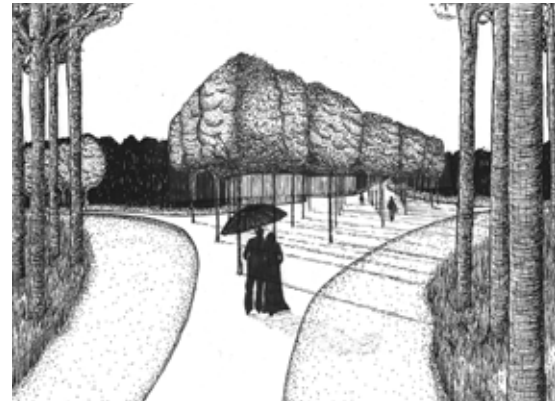
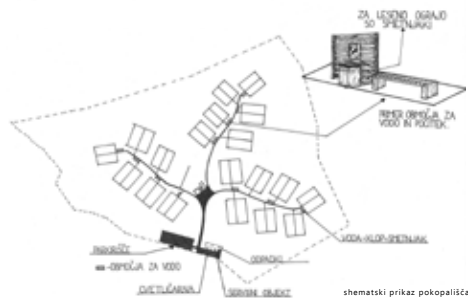
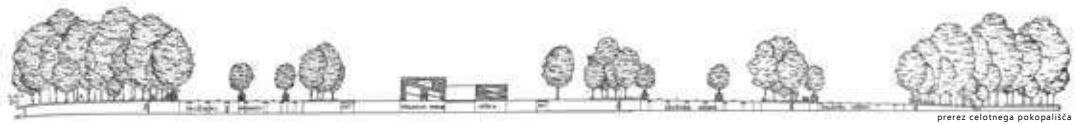
Zunanji odprti prostor se posamezniku morda zdi večer, vendar je zelo omejen. Z vsakim novim prebivalcem Zemlje se krči del narave. Za konec sem se spomnil na besede impresionističnega slikarja Claudea Moneta, ki je na koncu svojega življenja izjavil: »Moj vrt je moja največja mojstrovina.« Ob vseh delih, ki jih je naslikal, mu je bil najbolj všeč bogato zasajeni vrt, ki se je stalno spreminjal iz enega v drug letni čas, iz leta v leto, iz desetletja v desetletje. Podobno je dejal tudi angleški pisatelj Hugh Johnson: »Dva vrtova si nista enaka. Niti dva dneva v enem vrtu si nista enaka.« Ravno to spreminjanje in opazovanje žive narave v kombinaciji z grajenim okoljem me osebno pri projektih najbolj prevzame. Le malo je tako raznolikih poklicev, ki ustvarjajo prostor v dobro ljudi in narave in s tem boljše življenjske pogoje za vse na tem planetu.

POKOPALIŠČE TRZIN

Avtor: Tilen TAMŠE

mentorja: prof. Ana Kučan in asist. Nejc Florjanc

Oblika pokopališča Trzin je drevesasta. Drevo simbolizira ciklični značaj kozmičnega razvoja: smrt in preporod, saj vsako leto izgubi liste in se spomladi znova prekrije z njimi. Do glavnega križišča oziroma centra pokopališča vodi široka pot, ki se nato razveji na ožje potke do posameznih grozdov grobov. Grobna polja predstavljajo listje na vejah dreves in simbolizirajo ponovno življenje (življenjski cikel listavca).

UREDITEV GLAVNEGA TRGA V VIPAVI

Avtor: Tilen TAMŠE

z Urško Kranjc, Katarino Iskra in Gregorjem Bucikom

Izhodišče za oblikovanje je bila reka Vipava, ki s svojim meandrastim tokom in deltastim izvirom predstavlja pomemben element kraja. V park pred novim kulturnim domom so umeščeni otroško igrišče, pitnik, informacijski elementi, klopi in ohranjen zid občinske stavbe. Posebnosti zasnove so tudi bosquet v gabaritih nekdanjega krila Lanthierijevega dvorca, ponazoritev porušene cerkvice sv. Marka v tlaku, razgledna ploščad na reko, nova avtobusna postaja, nov kulturni objekt, sprememba prometnega režima ter uporaba avtohtonih sort rastlin.

VESLAŠKI CENTER LIVADA – LJUBLJANA

Avtor: Tilen TAMŠE

mentor: prof. Davorin Gazvoda

Območje Livada predstavlja zaključek južnega Barjanskega klina in eno izmed redkih velikih zelenih površin, ki segajo globoko v mesto Ljubljana. Poleg gostišča Livada je na območju majhen veslaški center, ki ima potencial za razširitev dejavnosti. Površina, ki je danes povečini v lasti vrtničarjev, se bo preuredila v sodoben veslaški park, ki bo vključeval tudi rekreacijski park. Center je namenjen predvsem veslanju na mirnih vodah. Brežine Ljubljaničnice se bodo na določenih mestih morale preoblikovati tako, kot je predstavljeno na shemah.

Odlomek avtorskega eseja: Spomin ali opomin

Avtorica: **Sinja TEKAVEC**

Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani in Tehnična univerza Dunaj

Če smo sposobni spregledati nastanek in zgodovinsko funkcijo stolpov, lahko grdo preoblikujemo v nekaj, kar nosi vrednosti lepega. Bi bili ljudje sposobni vzljubiti stolpe, če ti ne bi »kričali« o svoji preteklosti? Pozabimo, da stavbe nimajo zares svojega glasu, zanje prevečkrat govorijo ljudje z očmi, ki ne vidijo. Arhitekti moramo delovati kot odvetniki takšnim strukturam, ki so navsezadnje izjemno posebne in pomembne pri ustvarjanje mestnega prostora.

Dandanes so ti stolpi edina preživela arhitektura iz časa nacizma, ki tvori dunajski mestni obris. Preteklost sama po sebi ne preživi, ampak je rekonstruirana v okviru kulturne in politične sedanjosti. Spomeniški objekti tvorijo preteklost iz perspektive tistih, ki gledajo na historični dogodek z vidika sedanjosti. Ne pojasnjujejo le spomina, ampak tudi čas, v katerem so nastali – kakšna je simbolika, kdo je odločitev za gradnjo spomenika sprejel in kdo financiral, kdo ga je oblikoval in kdo bo za spominom žaloval oziroma proslavljal. Arhitektura spomenikov je dovzetna za različne interpretacije, medtem ko je surova inženirska arhitektura zgrajena za opravljanje določene funkcije in pojasnjuje samo to.

S preživetjem svoje funkcije nastane nov diskurz o tem, ali lahko flaktürmi delujejo kot spomeniki glede na svojo kontroverzno preteklost. Vseh šest stolpov je pod kulturno zaščito, vendar pred njimi ne stoji nobena plaketa, legenda ali plakat, ki bi njihov obstoj nekemu brez zgodovinskega vedenja predstavil. Ljudje s poznavanjem arhitekture in zgodovine premorejo več empatije do usode stavb kot tisti, ki zgodbe ne poznajo.

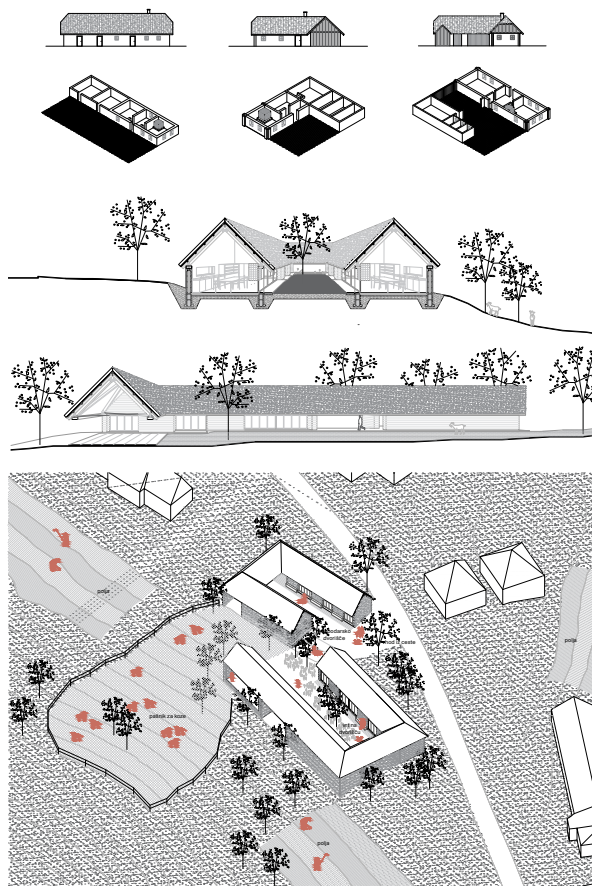
DELO IN DRUŽINA

Avtorica: **Sinja TEKAVEC**

z Ano Špes

mentorji: prof. Maruša Zorec, Uroš Rustja, Tadej Bolta in Andraž Keršič

Novo nastala arhitektura je kompleks hiše in kmetije, ležeče na hribu, s pogledom na Grad. Vedno manj mladih družin se odloča za samooskrbo, zato želi projekt reinterpretirati tradicionalno življenje na sodoben način, ki je bolj primeren za mlade in družine. Projekt sva razvijali s sprotno raziskavo o tradicionalni panonski družini in raziskavo tipologije panonskih hiš. Ugotovili sva, da je najpomembnejši prostor dvorišče, zato je bila vodilna misel navezovanje na ta središčni skupni prostor.

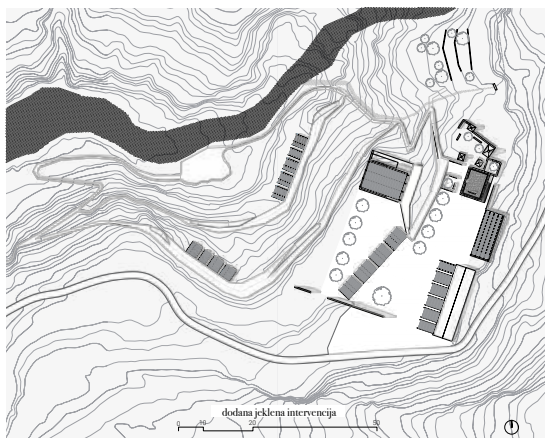
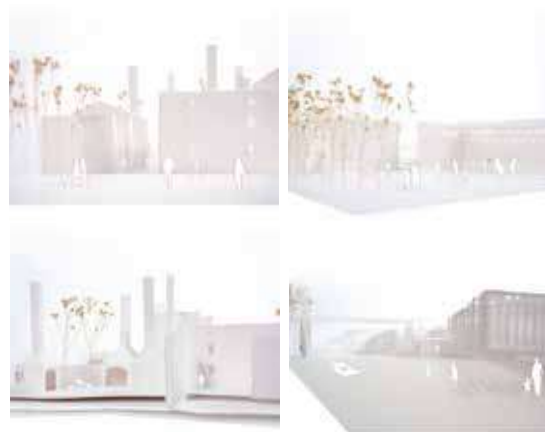
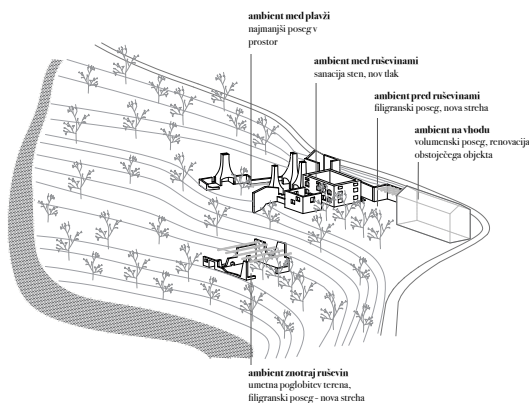
POČITEK MED RUŠEVINAMI

Avtorica: Sinja TEKAVEC

z Ano Špes

mentorji: prof. dr. Matej Blenkuš, asist. Primož Žitnik, Dominik Košak in Ajdin Bajrović

Ajdovske fužine so prostor, kjer se čutijo posledice časa. Zaradi močne časovne komponente, ki je v tem prostoru še posebej prisotna, lahko ruševine starih fužinarskih dejavnosti vidimo že kot naravni element, ki tukaj obstaja že okoli 500 let in bo tu tudi še v prihodnosti. Z novim posegom jim ne želiva konkurirati, temveč želiva ruševine aktivno vplesti v življenje uporabnikov. Na tako občutljivem območju sva predvideli program zdravilišča, ki aktivno vključuje naravo in ruševine.

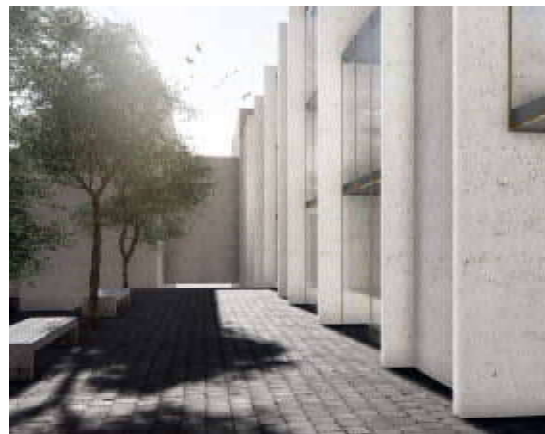
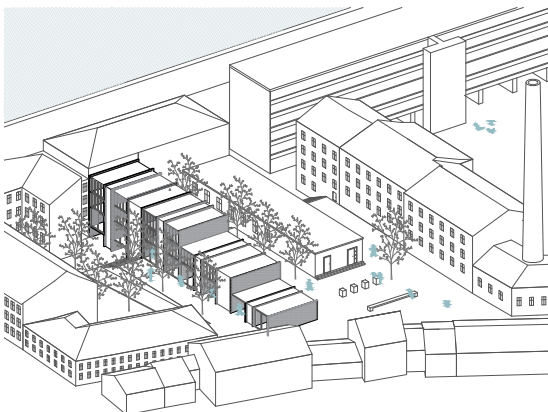
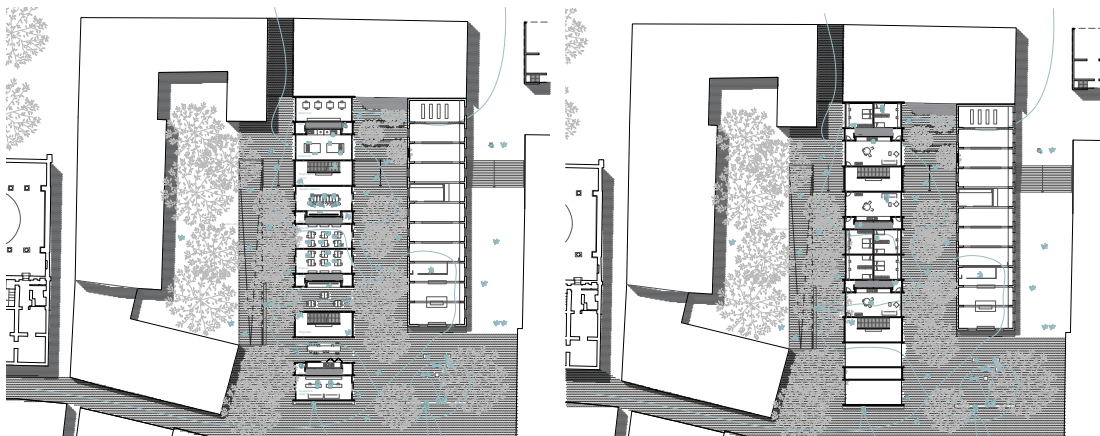

PREHOD MLADOSTI

Avtorica: Sinja TEKAVEC

mentorji: prof. Maruša Zorec, doc. Uroš Rustja, teh. sod. Tadej Bolta in teh. sod. Andraž Keršič

Ureditev mesta Pula sledi logiki radialnega urbanizma. Lokacija, na katero postavljam svoj objekt, je del Rive, ki določa obod starega mestnega jedra. Začetek poti oznanja opečnati dimnik, ki stoji ob zapuščenih kotlovnici. Na vzhodni strani stojita muzej olja in restavracija, ob muzeju pa promenada vodi do morja, na katerega se odpre tudi pogled. Obod obravnavane lokacije tvorijo stanovanjski bloki. Dimnik kot dominanta v prostoru oznanja začetek poti, deluje pa tudi kot vhod v staro mestno jedro. Intervencija v prostor je lamelna hiša, sestavljena iz zaporedja zidov, ki nekje zapirajo, druge pa odpirajo poglede na obe strani hiše.

Odlomek avtorskega eseja: In memoriam: Rakušev mlin

Avtor: **Rožle TOŠ**

Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani

Ni skrivnost, da je stavbna dediščina pogosto ogrožena, a kot družba smo se morbidno navadili na to, da umira v tišini. Zapuščene, pozabljene in zanemarjene stavbe po celotni državi postopoma propadajo v sencah, dokler nekega dne sploh več ne ugledajo luči dneva. Požar Rakuševega mlina predstavlja ključni trenutek v zgodovini ohranjanja stavbne zapuščine pri nas, saj ta ni izginil v temi, temveč v soju ognja, vsem na očeh, upirajoč se zatonu v pozabo, kot budistični menih v plamenih protesta. Alarmi v glavah so se v trenutku prižgali: dediščina izginja, ne iz dneva v dan, temveč iz sekunde v sekundo.

Zaščita, ki jo spomeniško varstvo nudi arhitekturnim spomenikom, je nujna, to je gotovo. Toda ali ne bi mogli zagovarjati tudi trditve, da v določenih primerih tudi posredno prispeva k njihovemu propadu? Opustitev vseh oblik zaščite seveda ne bi pripomogla k ohranjanju zavarovanih prostorov – ravno nasprotno, vseeno je tehtno razmisliti o realnih posledicah, ki jih imajo kulturnovarstveni ukrepi na samem razlogu za njihov obstoj – dediščini sami.

Za Rakušev mlin je sedaj prepozno.

Zanj je bilo prepozno že tistega usodnega oktobrskega popoldneva pred osmimi leti. Ni pa prepozno za mnoge druge elemente stavbne dediščine. Alarmi ne smejo zazvoniti, ko stavba zagori, temveč že, ko stavba postane zapuščena. Ne smemo dovoliti, da se zavarovano arhitekturo potisne v pozabo. Dan za dnem in še pravočasno moramo iskati nove načine, ki nam bodo pomagali ščititi te izjemno pomembne objekte. To pa pomeni tudi razmislek o že uveljavljenih praksah varstva.

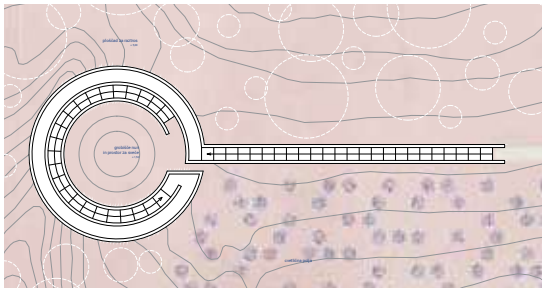
Mnogokrat te namreč uspešno preprečujejo katastrofe, a v peščici primerov so morda prav one tiste, ki na sodčku smodnika prižgejo vžigalico.

TO NI SLOVO

Avtor: **Rožle TOŠ**

mentorja: doc. Mitja Zorc in Klara Zalokar

Meja med svetovoma živih in mrtvih je ključni element vseh pokopališč, a obenem botruje njihovi obliki zamejenih prostorov, ki vzbujajo vse prej kot občutek miru. Rešitev te dileme je tipologija – spominski park, ki združi prej omenjena načina pokopa. Gre za ureditev, ki prehaja v okoliške gozdove, od prostora živih pa jo ločuje le poslovilni objekt, ki deluje kot portal med svetovoma.

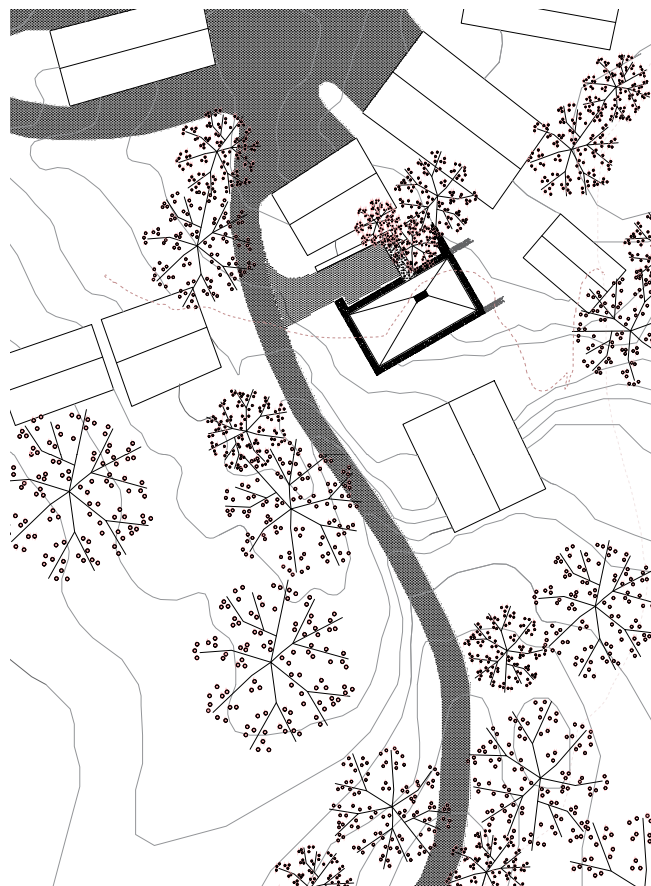
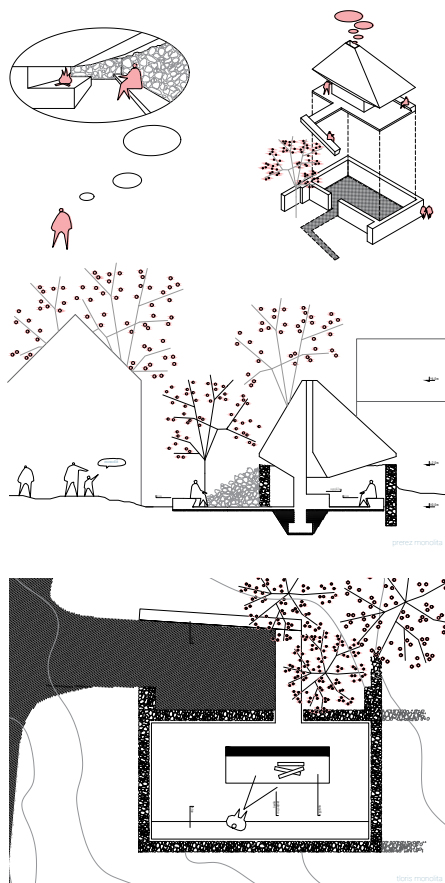

HIŠA OGNJA IN TIŠINE

Avtor: Rožle TOŠ

mentorji: prof. Maruša Zorec, Uroš Rustja, Andraž Keršič in Tadej Bolta

Hiša ognja in tišine je eksperimentalna postojanka ob vstopu v vas, katere namen je preprost – ustvariti kontemplativen prostor oddiha sredi neizprosne narave. Objekt je v bistvu ugnjezen v kamnite ostanke nekdanje kašče, monolitna armiranobetonska streha se teh ne dotakne, temveč zalebdi tik nad njimi z le eno samo podporo – dimnikom osrednjega ognjišča, ki segreje notranjost improvizirane postojanke.

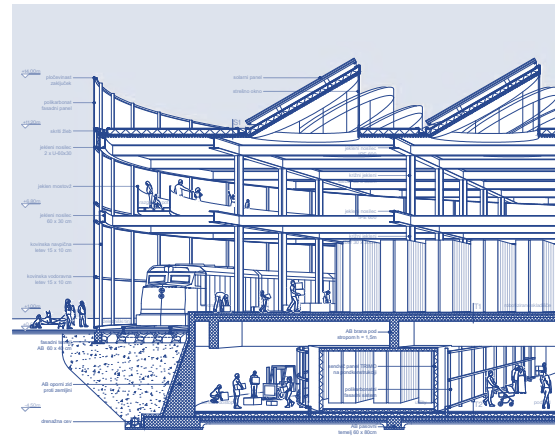
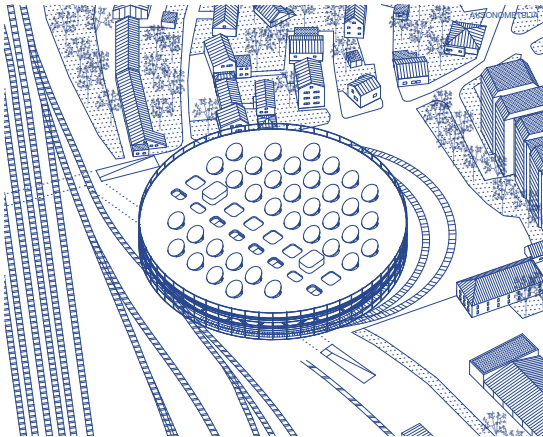
Nominacija za Vurnikovo študentsko nagrado za leto 2022

DRON POZVONI SAMO DVAKRAT!

Avtor: **Rožle TOŠ**

mentorji: doc. Mitja Zorc, Klara Zalokar, Maruša Turnšek in Tadej Urh

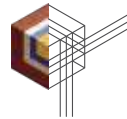
Projekt je rezultat razmisleka o pošto logističnem centru v času brez avtomobilov. V njem naloge poštarjev opravljajo droni in vlaki – na dolge razdalje paketi potujejo preko železnice, preko kratkih razdalj pa jih dostavljajo brezpilotna zračna plovila – droni. Pošto logistični center predstavlja stičišče teh dveh procesov ter stik s človeškim dejavnikom – pošto ter razširitvijo bližnjega železniškega muzeja.

Transparentna fasada omogoča pogled v notranjost in delovni procese, spodbuja javno generično interesno strukturo in privlačno.

Od zgradbe odstopa transparentna membrana, ki odnotranjosti od zunanjosti, s stekleno razglednico in izboljša izkušnjo.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo

Univerza v Ljubljani
Dobroviška fakulteta

